

Provinciale Staten

Clustercode NW

Ons kenmerk DOC-00773483

Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -

Maastricht 22 april 2025

Verzonden 22 april 2025

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake uitvoering Kaderrichtlijn water

Geachte Staten,

Tijdens de vergadering van de Statencommissie Leefomgeving op 11 oktober 2024 hebben wij toegezegd u in het eerste kwartaal van 2025 te informeren over de uitvoering van de Kaderrichtlijn water (KRW) in de laatste drie jaren en over de afspraken die over de uitvoering zijn gemaakt (toezegging 9582). Door middel van deze mededeling geven wij, iets later dan het eerste kwartaal van 2025, invulling aan deze toezegging.

Kaderrichtlijn Water

De KRW vereist dat de doelen van deze richtlijn uiterlijk eind 2027 zijn bereikt. Landelijk is afgesproken dat dit inhoudt dat de maatregelen, die nodig zijn voor doelbereik, uiterlijk eind 2027 moeten zijn uitgevoerd. De in de richtlijn opgenomen uitzonderingsgronden maken het onder strikte voorwaarden mogelijk om deze termijn te overschrijden. Eveneens is afgesproken om in de komende jaren zoveel mogelijk in te zetten de uitvoering van maatregelen (zie [KRW-impulsprogramma](#)) en besluiten tot toepassing van de uitzonderingsgronden pas tegen het eind van 2027 te nemen. De provincie is bevoegd voor het nemen van bedoelde besluiten voor zover deze het grondwater of regionale oppervlaktewateren betreft. Aansluitend neemt het Rijk deze besluiten op in het nationale Stroomgebiedbeheerplan Maas, waarmee verantwoording wordt afgelegd aan de Europese Commissie.

Voor de maatregelen, welke getroffen moeten worden om de KRW-doelen zijn in Nederland meerdere overheden -Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten- verantwoordelijk. Maatregelen die de regionale overheden in Limburg dienen te realiseren betreffen met name:

- beekherstel en wegnemen vismigratiebarrières;
- verbeteren van het effluent van waterzuiveringsinstallaties;
- het tegengaan van riooloverstorten op kwetsbare waterlopen,
- het op orde brengen van de watercondities voor de grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden;
- het beschermen van het grondwater voor de drinkwaterwinning;
- het tegengaan van een verdere afname van de grondwatervoorraad in de Roerdalslenk.

In de [Voortgangsrapportage Provinciaal waterprogramma](#) die wij u in juni 2024 hebben aangeboden is de voortgang van de uitvoering van KRW-maatregelen waarvoor regionale overheden (provincie, waterschap en gemeenten) verantwoordelijk zijn per eind 2023 weergegeven. In de onderstaande figuur 1 is de meest recente informatie over de voortgang van de belangrijkste regionale KRW-maatregelen vermeld.

waterschap			
	restopgave 2022-2027	afgerond eind 2024	in uitvoering eind 2024
beekherstel	72,1 km	1 km	59,6 km
verbeteren RWZI's (nutriënten)	6 stuks	0 stuks	2 stuks
aanpak vismigratieknelpunten	25 stuks	0 stuks	13 stuks
gemeenten			
	aantal getoetst ultimo 2023	voldoet niet aan KRW-doelen	uitvoering gepland voor eind 2027
aanpak overstorten	283	192 (68%)	44%
provincie			
	totaal aantal	uitgevoerd 9-2024	in uitvoering 9-2024
hydrologische maatregelen N2000	177	35%	23%

Opmerking bij figuur 1.

1. Vermeld zijn de hydrologische maatregelen als opgenomen in de N2000-beheerplannen zoals die in het nationale [Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027](#) zijn opgenomen, waarmee verantwoording wordt afgelegd aan de Europese Commissie. Wijzigingen in het maatregelenpakket die nadien zijn of worden doorgevoerd, zoals bijvoorbeeld op basis van de natuurdoelanalyses, worden opgenomen in het Provinciaal Waterprogramma 2028-2033.

Aanvullende maatregelen

Naast de hiervoor genoemde regionale maatregelen is een aanpak van nutriënten uit bemesting, gewasbeschermingsmiddelen en chemische stoffen nodig. Hiervoor draagt, zoals in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 en de voortgangsrapportage van dat programma is aangegeven, primair het Rijk de verantwoordelijkheid. Daar waar de situatie zodanig gebiedsspecifiek is dat aanvullende regionale maatregelen aangewezen zijn, is in overleg tussen Rijk en regio te bepalen onder welke condities laatstbedoelde maatregelen uitgevoerd kunnen worden.

Verder is doelbereik in Limburg mede afhankelijk van maatregelen in bovenstrooms gelegen buurlanden. Hierover voeren wij overleg met de daarvoor verantwoordelijke buitenlandse overheden. Ons uitgangspunt daarbij is dat ook onze buurlanden verplicht zijn om invulling te geven aan de KRW, hetgeen onder andere inhoudt dat zij het bereiken van de KRW-doelen in Limburg niet mogen belemmeren. Wij spreken onze buurlanden aan op hun verantwoordelijkheid maar zullen, conform landelijke afspraken, geen maatregelen nemen om de negatieve effecten van buitenlandse verontreinigingen te mitigeren. Nederland neemt daarom enkel verantwoordelijkheid voor binnenlandse verontreinigingsbronnen.

Het voldoen aan de KRW-parameters in alle wateren vergt daarom een gezamenlijke inspanning van alle betrokken overheden. Indien een betrokken overheid onvoldoende invulling geeft aan haar verantwoordelijkheid kan zij daarop aangesproken worden, maar dit ontslaat de andere overheden niet van hun verplichting om te voldoen aan de eisen van de KRW.

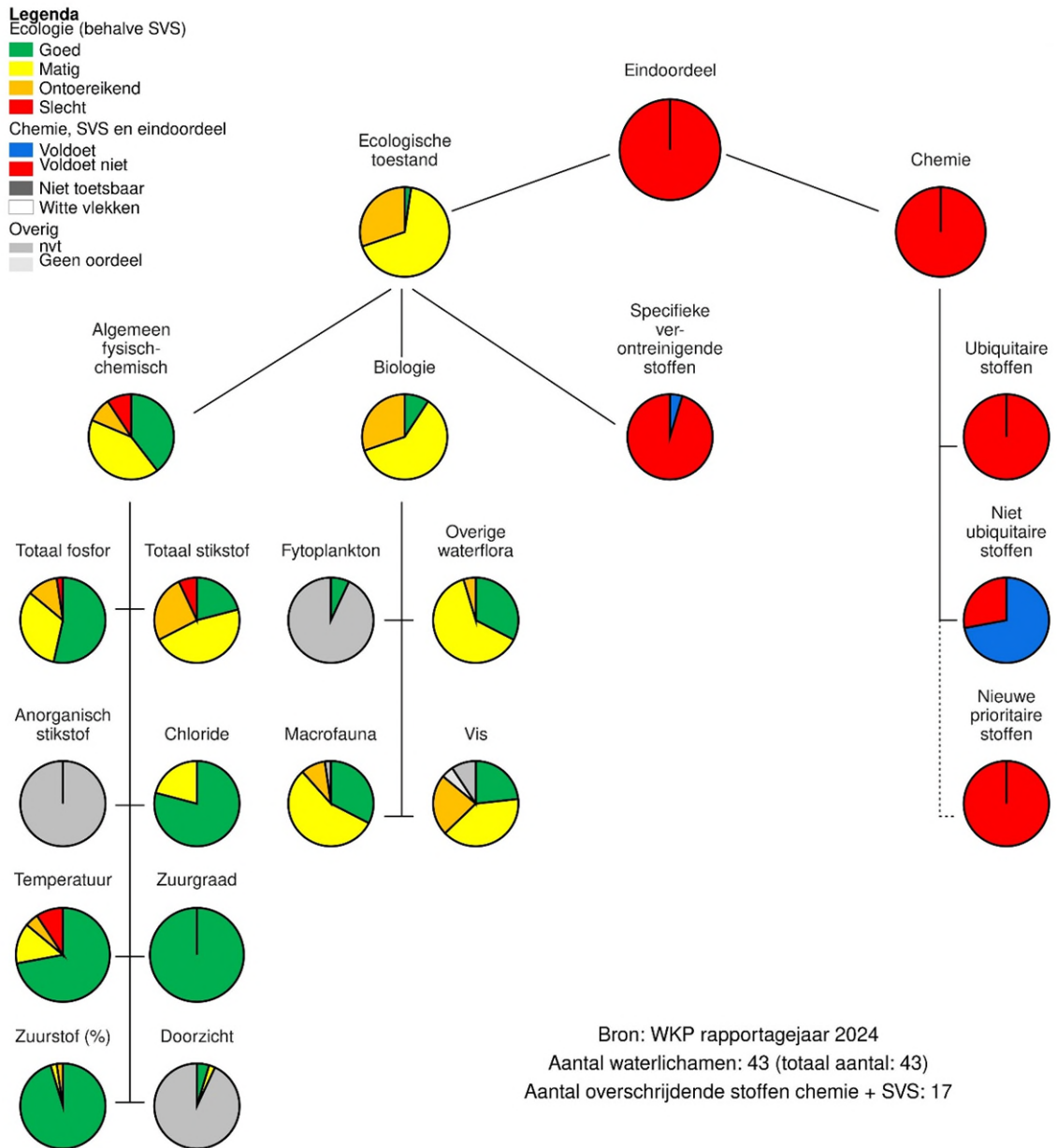
Mate van doelbereik

Doel van het treffen van maatregelen is uiteraard om de door de KRW vereiste goede toestand voor grond- en oppervlaktewater te bereiken. Deze goede toestand omvat meerdere parameters. In onderstaande figuur 2 uit het [Dashboard-KRW](#) is de toestand van de Limburgse beken in 2024 weergegeven. Het genoemde dashboard bevat data over waterkwaliteit per provincie, waterschap en per waterlichaam.

Figuur 2

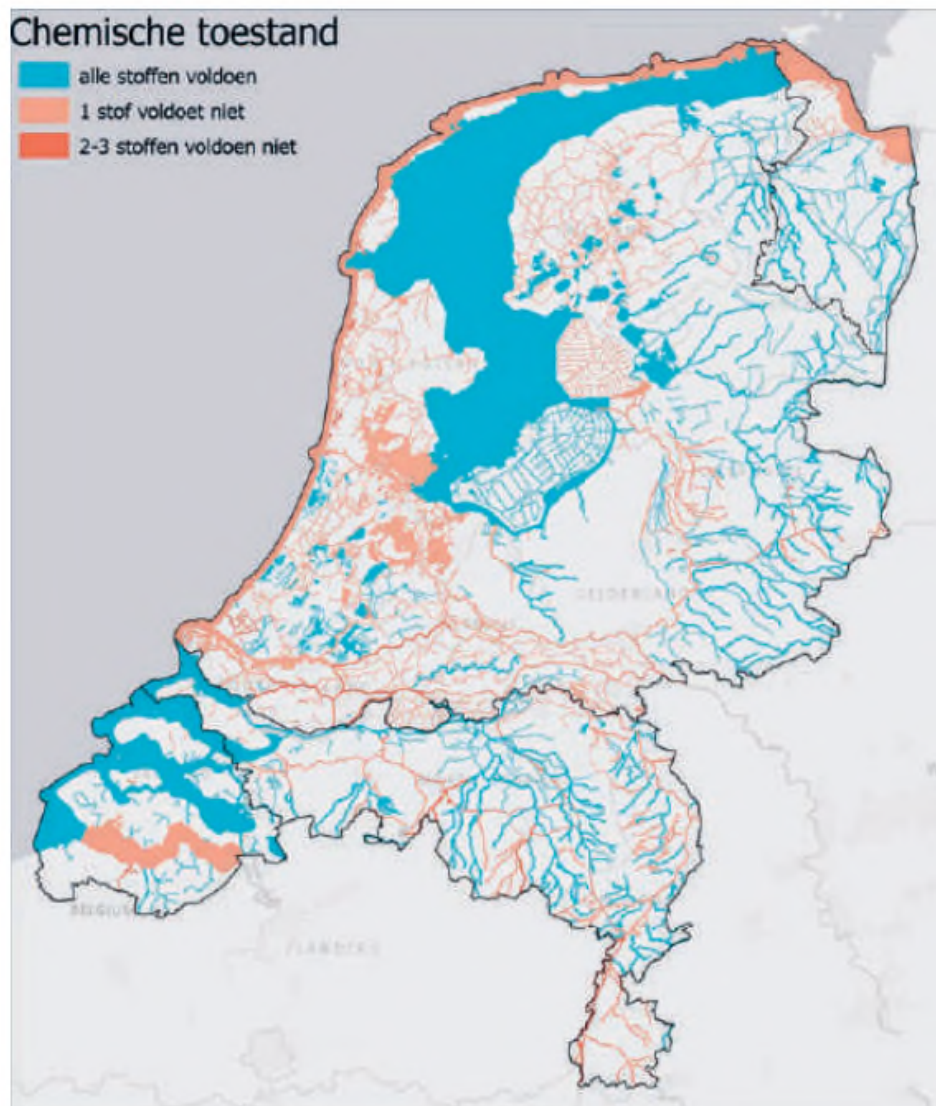
KRW-oordeel rapportagejaar 2024 - voor alle KRW-waterlichamen van waterbeheerder Waterschap Limburg

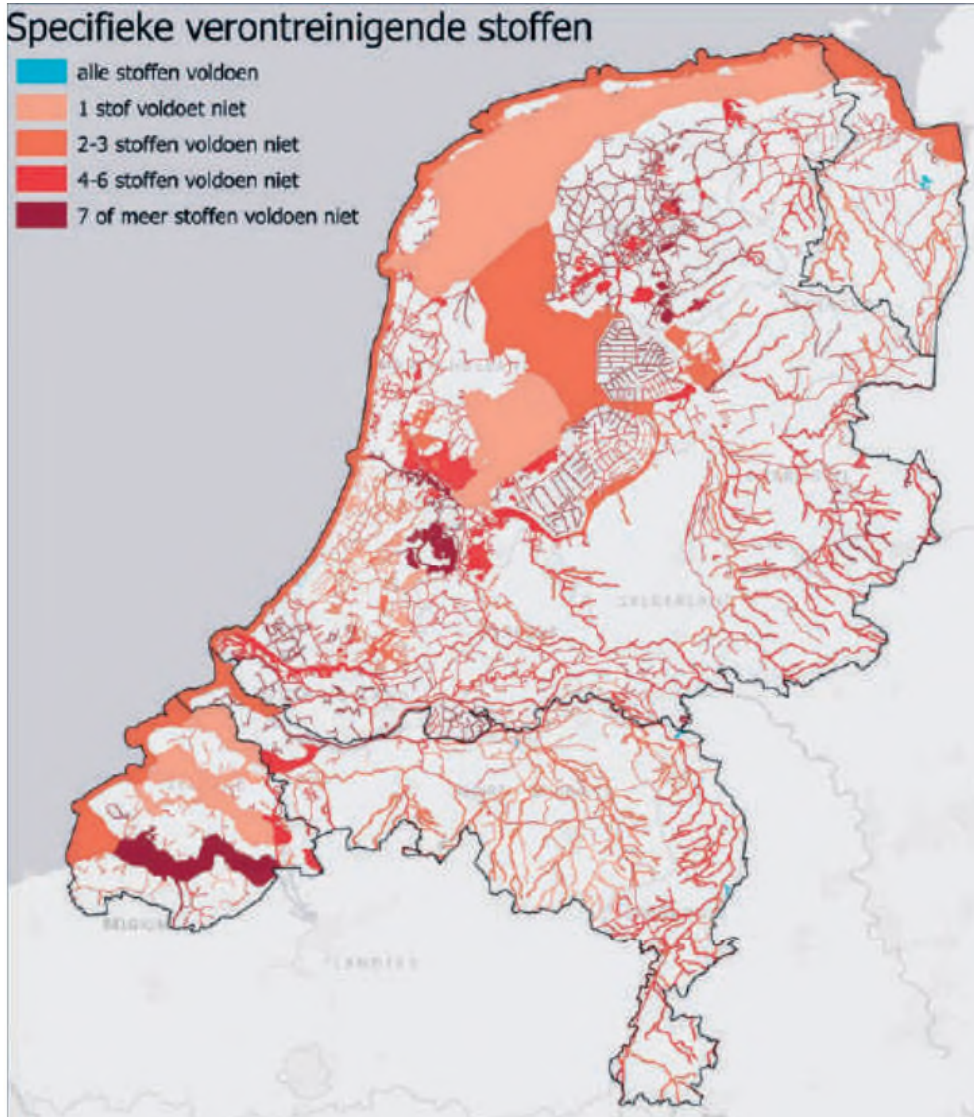

Opmerkingen bij figuur 2.

1. De KRW eist dat aan alle parameters wordt voldaan. Daarmee wordt het eindoordeel negatief als slechts één parameter 'op rood staat' ('one out, all out').
2. *Ubiquitaire stoffen* zijn stoffen die al verboden zijn maar nog in het watersysteem worden aangetroffen. Hiervoor ontbreekt dus een handelingsperspectief en voor deze stoffen zou daarom een beroep op de uitzonderingsbepalingen van de KRW (zie hierna) kunnen worden gedaan. *Nieuwe prioritaire stoffen* zijn opgenomen in een voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de Richtlijn Prioritaire Stoffen. Daarvoor zal een andere termijn van uitvoering (>2027) gelden.
3. De parameters *specifiek verontreinigende stoffen, ubiquitaire en niet-ubiquitaire stoffen* omvatten op dit moment in totaal 132 stoffen. In de regel wordt slechts voor een beperkt aantal stoffen niet aan de norm voldaan, zie onderstaande figuren 3 en 4.

Figuur 3, beoordeling chemische toestand zonder ubiquitaire stoffen en zonder nieuwe prioritaire stoffen.
Bron: Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027

Figuur 4, beoordeling specifiek verontreinigende stoffen. Bron: Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027

De toestand van het Limburgse grondwater in 2024 is in onderstaande figuur 5 geduid.

	Zand Maas	Slenk diep Maas	Krijt Maas
Kwantitatieve toestand	goed	ontoereikend	goed
Chemische toestand	goed	goed	ontoereikend
Grondwaterafhankelijke oppervlaktewateren	ontoereikend	n.v.t.	ontoereikend
Grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden	ontoereikend	n.v.t.	ontoereikend
Drinkwaterwinningen	ontoereikend	goed	goed

Figuur 5, toestand grondwater. Bron: [Het Waterkwaliteitsportaal](#)

Opmerkingen bij figuur 5.

1. De kwantitatieve en chemische toestand geven een oordeel over het geheel over een grondwaterlichaam. De overige parameters geven aan of het grondwater voldoet aan de eisen die voor oppervlaktewater, Natura 2000-gebieden en drinkwaterwinningen zijn gesteld.
2. In Slenk diep Maas (Roerdalslenk) wordt een daling van de grondwatervoorraad geconstateerd, veroorzaakt door grondwateronttrekkingen in Noord-Brabant, Limburg, in onze buurlanden en voor de bruinkoolwinning.

Opmerking bij figuur 2 en 5.

1. De nutriënten stikstof (N) en fosfor (P) vallen onder de fysisch-chemische parameters voor oppervlaktewateren en dus niet onder de specifiek verontreinigende stoffen of chemische toestand (zie figuur 2). Voor grondwater valt nitraat (NO₃) wel onder chemische toestand (zie figuur 5).
2. Voor beken is de norm 2,3 mg/l N, voor grondwater 50 mg/l NO₃ (ca. 11 mg/l N). Door dit verschil in normen is het grondwaterlichaam Zand Maas in goede chemische toestand terwijl in meerdere beken in betreffend gebied de norm voor oppervlaktewater niet wordt gehaald. Ook de grondwaterafhankelijke natuur vraagt in veel gevallen een lagere nitraatbelasting dan 50 mg/l waardoor de grondwaterkwaliteit voor veel van deze gebieden niet toereikend is.

Verwacht doelbereik 2027

Zoals in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 en voornoemde voortgangsrapportage is vermeld wordt betwijfeld of met huidig beleid alle KRW-doelen in alle wateren tijdig gehaald kunnen worden, waarbij onder andere in meerdere wateren de te hoge gehalten van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen een belangrijke belemmering vormen voor het overall-doelbereik. Verder worden in oppervlaktewateren chemische stoffen boven de norm aangetroffen. Deze factoren hebben ook een negatieve impact op het bereiken van de biologische parameters (vis, macrofauna en overige waterflora, zie figuur 2) op de verbetering waarvan de regionale maatregelen beekherstel, aanpak vismigratieknelpunten en aanpak overstorten zijn gericht.

Ook het feit dat in grensoverschrijdende beken verontreinigingen boven de norm afkomstig uit het buitenland worden aangetroffen verhinderen volledig doelbereik. Uitgangspunt, als besproken in het landelijke Bestuurlijk Overleg Water, is dat Rijk en regio de buurlanden aanspreken op hun verantwoordelijkheid om uitvoering te geven aan de KRW en om waterkwaliteitsproblemen niet af te wentelen op Nederland. Dit houdt in dat in Nederland geen maatregelen worden getroffen voor buitenlandse verontreinigingen. Overleg met de buurlanden wordt gevoerd maar niet te verwachten is dat dit ertoe zal leiden dat onze buurlanden tijdig -2027- voldoende maatregelen zullen treffen om bedoelde verontreinigingen afdoende te reduceren. Dit omdat onze buurlanden een deel van de voor doelbereik noodzakelijke maatregelen al hebben geprogrammeerd voor de periode 2028-2033. Gevolg hiervan zal zijn dat hiervoor een beroep op de uitzonderingsbepalingen KRW (zie hierna) zal moeten worden gedaan. Daarnaast kan het Rijk de Europese Commissie verzoeken om een bemiddelende rol te vervullen.

Nieuwe maatregelen

Gelet op de verwachtingen omtrent doelbereik is het KRW-impulsprogramma gestart met als hoofddoel om nieuwe maatregelen en beleid te bepalen waarmee de KRW-doelen zoveel mogelijk tijdig kunnen worden bereikt. Als onderdeel van genoemd programma is een ex ante evaluatie (zie [Koepelrapport Tussenevaluatie KRW | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)) uitgevoerd waarin wordt bevestigd dat nieuwe maatregelen en beleid noodzakelijk zijn.

Ons vertrekpunt bij het bepalen van nieuwe maatregelen en beleid, nodig voor KRW-doelbereik, is dat regionale overheden (provincie, waterschap, gemeenten) verantwoordelijk zijn voor de maatregelen die zijn opgenomen in de regionale waterprogramma's 2022-2027. Veel van de waterkwaliteitsproblemen waarvoor nieuw beleid en maatregelen nodig zijn betreffen nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw en chemische stoffen. Deze problemen kunnen niet of niet enkel met regionale maatregelen worden opgelost. Rijksbeleid en afstemming tussen landelijke en regionale maatregelen is daarom noodzakelijk. Ons uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid voor de aanpak van genoemde stoffen primair bij het Rijk berust. In situaties die zodanig gebiedsspecifiek zijn dat enkel landelijk beleid niet kan leiden tot doelbereik zal in overleg moeten worden bepaald welke aanvullende regionale maatregelen nodig zijn en onder welke condities deze in de regio uitgevoerd kunnen worden. De contouren van nieuw Rijksbeleid voor de emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw zijn in de [Kamerbrief Ruimte voor Landbouw en Natuur](#) van 29 november 2024 geschetst, en worden in de loop van 2025 uitgewerkt. Vanzelfsprekend is een gesprek met het Rijk over eventuele aanvullende regionale maatregelen niet mogelijk zolang het Rijksbeleid nog niet helder is.

Voor chemische stoffen die in meerdere oppervlaktewateren nog niet aan de norm voldoen is een concept-uitvoeringsprogramma met maatregelen opgesteld. Voor provincies richten de maatregelen zich op het opnemen van specifieke voorschriften in de Omgevingsverordening, daar waar dat gebiedsspecifiek nodig is in aanvulling op generiek Rijksbeleid, met name voor grondwaterbeschermingsgebieden.

Nieuwe regionale maatregelen

Zoals in voorgaande paragraaf is vermeld zal in overleg tussen Rijk en regio moeten worden bepaald welke aanvullende regionale maatregelen nodig zijn. Hoewel dit overleg nog niet heeft plaatsgevonden hebben wij in het Aanvalsplan waterkwaliteit al aangegeven welke extra inzet wij, binnen de mogelijkheden van het beschikbare budget, kunnen leveren in de periode tot en met 2027. Dit betreft de ondersteuning van gemeenten bij de aanpak van overstorten, het stimuleren van maatregelen waarmee landbouwemissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen kunnen worden verminderd (waardennetwerken) en het versterken van vergunningverlening rond directe en indirecte lozingen. In opdracht van het RBOM wordt een aanpak voor indirecte lozingen ontwikkeld ter ondersteuning van gemeenten, die het bevoegde gezag zijn voor de kleinere indirecte lozingen.

De bijgesloten 'focustabel', onderdeel van de in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM) vastgestelde Handelingsperspectief Maas, geeft een overzicht van deze extra regionale inzet en van de maatregelen waarvoor het Rijk primair de verantwoordelijkheid draagt.

Verdere aanvullende provinciale maatregelen betreffen de bescherming van de drinkwaterwinningen. Zoals wij u eerder bij de beantwoording van verschillende statenvragen hebben medegedeeld en zoals aangekondigd in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 herijken wij het grondwaterbeschermingsbeleid. Dit kan leiden tot vergroting van grondwaterbeschermingsgebieden en aanpassing van beschermingsregels in de Omgevingsverordening. Voorstellen daartoe zullen wij in 2025 aan u voorleggen.

De uitvoering van hydrologische maatregelen N2000 geschiedt veelal door derden zoals de terreinbeherende organisaties en het waterschap. We gaan in het kader van het Limburgs Offensief Stikstof in (een selectie van) gebieden aan de slag om de N2000-gebieden op orde te krijgen. Daarbij hoort ook hydrologisch herstel. Dat met name deze maatregelen vragen om een integrale aanpak samen met gebiedspartijen is evident.

Uitzonderingsbepalingen

Tenslotte verdient opmerking dat de Provincie het bevoegd gezag is voor de toepassing van de uitzonderingsbepalingen van de KRW indien de doelen in het regionale watersysteem niet tijdig worden gehaald. Besluiten omtrent de toepassing van deze uitzonderingsbepalingen moeten worden opgenomen in het eind 2027 vast te stellen Provinciaal Waterprogramma 2028-2033. De uitzonderingsbepalingen betreffen met name de situatie waarin maatregelen aantoonbaar feitelijk onmogelijk zijn of zouden leiden tot disproportionele kosten ('doelverlaging'). Dit betekent dat indien een partij, waaronder het Rijk en onze buurlanden, nalaat om afdoende maatregelen te nemen om doelbereik in het regionale watersysteem te borgen, de verantwoordelijkheid voor het niet nakomen van verplichtingen op grond van de KRW enkel kan ontlopen indien bedoelde uitzonderingsbepalingen toegepast kunnen worden. Een besluit daartoe kunnen wij alleen nemen indien de voor uitvoering verantwoordelijke partij ons een draagkrachtige onderbouwing voor bedoeld besluit levert. Opmerking verdient dat de toepassing van uitzonderingsbepalingen elke 6 jaar na 2027 moet worden herzien; de situatie kan immers zodanig zijn gewijzigd dat het bereiken van de oorspronkelijke doelen wel mogelijk is geworden. Zoals in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 aangegeven, is het onze ambitie om invulling te geven aan de KRW-doelen, desnoods op langere termijn dan 2027, en niet om de doelen permanent te verlagen. De toepassing, waar nodig, van bedoelde uitzonderingsbepalingen behoeft op landelijk niveau afstemming. Zo is bijvoorbeeld het begrip disproportionele kosten niet in de KRW gedefinieerd. Ook is, zoals hiervoor al vermeld, duidelijkheid nodig over nieuw Rijksbeleid en het doelbereik daarvan zodat bepaald kan worden of beroep op de uitzonderingsbepalingen aangewezen is. Omdat de besluiten omtrent toepassing van uitzonderingsbepalingen moeten worden opgenomen in de waterprogramma's van provincie en regio voor 2028-2033 dringen wij in diverse bestuurlijke overleggen bij het Rijk aan op spoedige afstemming.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

M.L.M. (Michael) Theuns

FOCUS TABEL C O N C E P T - versie: 20 november 2024		Waar?		Wie zijn betrokken √ / staan aan de lat √										Tijdshorizon		STATUS MAAS	NODIG	
Nr. alg.	subnr.	Oppervlaktewater	Grondwater	lenW	LVN	RWS	Provincies	Waterschappen	Gemeenten	Drinkwatersector	Landbouwsector	Industrie-sector & Bedrijfsleven	Progr. Bureau	effect vóór 2027	effect na 2027			
Handelingsperspectieven: wat kunnen we aanvullend doen ?																		
Oppervlaktewater: Biologische Doelen																		
3	1	3	Realiseren van ruimtelijke zonering langs beken, N2000-gebieden (en beschermen grondwaterbeschermingsgebieden).	•	•	√	√		√	√	√	√	√		•		Wacht	Sturing door len/WLVN
5	1	5	Opzetten / voortzetten van een grondbankconstructie.	•	•	√	√		√	√	√	√	√		•		Wacht	Sturing door len/WLVN
Grond- en Oppervlaktewater: Nutrienten																		
13	1	4	Landbouwmaatregelen: opheffen van de 'overbenuiting'.	•	•		√		√	√			√		•		Wacht	Sturing door LVN + €
14	1	5	Gebied specifieke maatregelen via de maatwerkenpak (mogelijk icm doelsturing).	•	•		√		√	√			√		•		Wacht	Sturing door LVN + €
15	1	6	Focus leggen op de vanggebieden/toestroomgebieden met een significante restopgave.	•	•		√		√	√			√		•		Wacht	Sturing door LVN + €
16	1	7	Extensivering/verduurzaming landbouw invullen (meerdere milieudoelstellingen). Koploperprojecten starten.	•	•		√		√	√					•		Wacht	Sturing door LVN + €
21	1	12	Stimuleren van de ondernemersaanpak (doelsturing), zowel in afspraken als in financiële ondersteuning.	•	•		√		√	√		√			•		Wacht	Sturing door LVN
24	1	15	Afstemming regio-rijk over inzet instrumenten Omgevingswet	•	•	√			√	√	√			•			Wacht	Afstemming met het Rijk
27	1	18	Uitwerken Visie op de Waterketen irt de vernieuwde EU Richtlijn Stedelijk Afvalwater.	•	•	√			√	√				•			Wacht	Sturing door len/WLVN
Grond- en Oppervlaktewater: Chemische Doelen																		
Stofgroep gewasbeschermingsmiddelen, biociden en diergeneesmiddelen																		
37	1	7	Toezicht en handhaving versterken.	•	•	√	√	√	√	√	√	√	√	•	•		Wacht	Instructie naar gemeenten
38	1	8	Snelle terugkoppeling meetgegevens naar agrariërs en toezichhouders.	•	•	√	√	√	√	√	√	√	√	•	•		Nog op te starten	
39	1	9	Specifieke voorschriften opnemen in verordening (provincies, Waterschappen) en bestemmingsplannen (gemeenten)	•	•	√	√		√	√	√	√	√	•	•		Wacht	Sturing door Prv, instructie naar gemeenten
Stofgroep Industriële chemicaliën, PAK's, metalen en humane geneesmiddelen																		
Opgave voor behoud duurzame productie van drinkwater uit Oppervlaktewater																		
52	1	6	Met voorrang een vierde trap bij RWZI's die impact hebben op oppervlaktewater belangrijk voor productie drinkwater.	•	•	√			√	√				•	•		Wacht	Wacht op ERSa
Opgave voor behoud duurzame productie van drinkwater uit Grondwater																		
57	1	5	Maximaal terugdringen van het gebruik van schadelijke GB-middelen in grondwaterbeschermingsgebieden.	•	•		√		√	√	√	√	√	•	•		Wacht	Afstemming met Rijk/Prv
Grondwater: Kwantiteit																		
Grondwaterafhankelijke natuur en oppervlaktewater: kwaliteit & kwantiteit																		
Overleg met onze buurlanden																		